

سلسله مباحث تنظيم الگوي مصرف پيامرسان هاي اجتماعي

پول مجازي تلگرام (Gram)
آسيبها و فرصتها

۳

رسالة الرجل من الرجل

فهرست

۱.....	مقدمه
۱.....	فناوری زنجیره بلوکی
۲.....	ارزهای دیجیتال مبتنی بر بلاک چین
۳.....	ارز دیجیتال تلگرام
۳.....	تفاوت ارز گرم با ارزهای موجود
۴.....	تلفیق پیام رسان تلگرام با رمز ارز گرم
۴.....	ایرادات رمز ارز دیجیتال گرم
۴.....	۱) شفافیت زدایی و افزایش پولشویی
۵.....	۲) خروج ارز از کشور
۵.....	۳) عدم امکان مدیریت ارزش ارز
۶.....	۴) مردم ضامن ضررهای احتمالی در گرم
۶.....	۵) تلاطم افسارگسیخته در بازار
۶.....	۶) ایجاد اختلال در مدیریت بازار ارز
۷.....	۷) به حاشیه رانده شدن بانک مرکزی در بخشی از سیاست های پولی
۷.....	۸) ایجاد تهدیدهای اقتصادی تعمدی
۷.....	۹) حذف تدریجی بخش خصوصی و واسط های اقتصادی
۸.....	۱۰) کارکرد حواله ای بجای تبادل واقعی
۸.....	شیوه مواجهه
۱۰.....	جمع بندی
۱۲.....	منابع

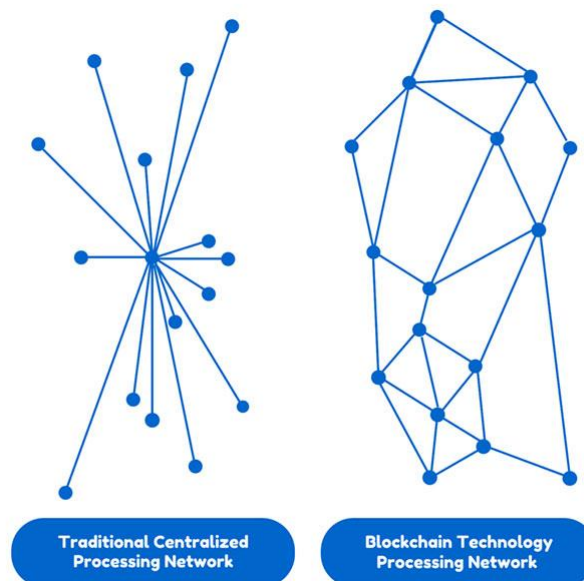
مقدمه

طی چند سال اخیر فناوری جدیدی به نام بلاک چین^۱ (که در زبان فارسی اصطلاحاً به آن تکنولوژی زنجیره بلوکی هم می‌گویند) وارد عرصه فضای مجازی شده است. این فناوری به عنوان یکی از فناوری‌هایی است که اینترنت را هر چه بیشتر از حالت عمومی و متمرکز و سلسله‌مراتبی به سمت افقی شدن سوق می‌دهد. در این مدل، امنیت اطلاعات به جای یک یا چند مرکز مخصوص، توسط تعداد زیادی کاربران تامین می‌شود. برای مثال دزدیدن کلوچه از مغازه‌های خلوت بسیار ساده‌تر از دزدیدن آن از یک فروشگاه بزرگ در حضور هزاران شاهد است.

یکی از مجموعه‌هایی که اخیراً اقدام به راه‌اندازی پول مجازی از طریق بلاک چین نموده، تلگرام است (شبکه باز تلگرام TON)^۲. از آنجایی که کاربران اصلی و عمده تلگرام، ایرانی هستند، عرضه عمومی پول مجازی تلگرام می‌تواند باعث اخلاص در سیستم اقتصادی کشور شود. در این گزارش به بررسی ابعاد این رویداد می‌پردازیم.

فناوری زنجیره بلوکی

بیشترین شهرت بلاک چین تا این لحظه، استفاده از آن به عنوان سامانه‌ای برای رمزنگاری معاملات پول اینترنتی مانند بیت کوین^۳ است. اما علاوه بر آن از فناوری بلاک چین می‌توان در زیرساخت‌های مالی موجود مانند سهام، اوراق قرضه و زمینه‌های بسیار دیگری استفاده کرد. استفاده از این فناوری و جایگزینی آن با فناوری‌های امروزی، می‌تواند بر سرعت دسترسی به اینترنت نیز تأثیر بگذارد. از بلاک چین می‌توان در زمینه‌های صنعتی، پزشکی و زمینه‌های بسیار دیگری استفاده کرد. به عنوان مثال می‌توان آن را در بخش پزشکی - که سوابق بیماران دست‌کاری می‌شود - به کار گرفت. این فناوری به پزشکان اجازه می‌دهد تا پرونده‌ای از سوابق بیماران را با امنیت بالا ذخیره کرده و آن‌ها را در صورت لزوم در اختیار دیگر بیمارستان‌ها و مراکز درمانی قرار دهند. این کار علاوه بر افزایش امنیت ذخیره‌سازی و انتقال داده‌ها، باعث کاهش خطرها و هزینه‌های مدیریت داده‌ها می‌شود.

^۱ Block Chain

^۲ Telegram Open Network

^۳ Bitcoin

گرچه این فناوری مزایای بسیاری دارد، اما اخیراً برخی از افراد و شرکت‌ها از این طریق اقدام به طراحی پول مجازی و رمز ارز^۴ نموده‌اند که این اقدام باعث دور زدن نظام‌های مالی رسمی در دنیا خواهد شد. از همین رو، بسیاری از کشورهای مختلف علیه آن موضع‌گیری کرده‌اند. [۱]

ارزهای دیجیتال مبتنی بر بلاک چین

هر کشوری واحد رسمی پول و یا ارز خود را دارد، مثلاً اکثر کشورهای اروپایی از یورو استفاده می‌کنند، ارز روسیه روبل و ایالات متحده آمریکا دلار است و در بانک‌ها یا مبادلات خارجی از ارز مشخصی برای انتقال به حساب افراد و شرکت‌ها استفاده می‌شود. اکنون چند سالی است که در مقابل این ارزهای رسمی، ارز دیجیتال که یک شکل از پول الکترونیکی است، مطرح گردیده که از رمزنگاری برای انتقال در اینترنت استفاده می‌کند. اولین ارز دیجیتال بیت کوین است که در سال ۲۰۰۹ ایجاد شد و اکنون پادشاه دنیای ارزهای دیجیتال محسوب می‌شود. در چند سال گذشته ارزهای دیجیتال زیادی معرفی و عرضه شده‌اند و در حال حاضر حدود ۹۰۰ ارز دیجیتال در بازارهای جهانی تجارت می‌شود که به غیر از بیت کوین، ارزهای دیگری به نام اتریوم، ریپل و لایت کوین مشهور هستند. نکته مهم در رابطه با ارزهای دیجیتال این است که برخلاف طلا و نقره، نقدینگی‌های دیجیتال ارزش ذاتی ندارند و تنها دلیل ارزش آن‌ها اعتقاد و اعتماد مردم به ارزش آن‌هاست و ویژگی‌های منحصر به فردی مانند گمنامی در معاملات، عدم وابستگی به سیستم‌های مالی و... را داراست.

رشد ۸ برابری قیمت بیت کوین در یکسال، نشان می‌دهد حجم زیادی از سرمایه‌های دلاری به سمت بیت کوین هدایت شده تا ظرف یکسال با ایجاد چنین رشد قیمتی، برای آن جذابیت ایجاد شود و دلارهای بیش‌تری به سمت آن حرکت کند؛ [۲] در واقع دلارهای سرگردان جذب می‌شود و کاهش ارزش دلار و تورم اقتصاد آمریکا کنترل می‌گردد. چنانچه چندی پیش یکی از بنیانگذاران لابراتوار کسپرسکی به نام ناتالیا کسپرسکی، ادعا کرده که بیت کوین یک پروژه ساختگی از طرف آژانس‌های اطلاعاتی در آمریکاست. [۳]

کم شدن ارزش بیت کوین به کمتر از نصف آن در چند ماه اخیر [۴]

^۴ Cryptocurrencies

ارز دیجیتال تلگرام

اواسط سال گذشته بود که اخباری مبنی بر ارائه یک ارز دیجیتالی توسط تلگرام مطرح شد تا اینکه این موضوع در تاریخ ۱۵ دیماه علنی شد و تلگرام اعلام کرد قصد دارد از طریق عرضه‌ی اولیه‌ی سکه (ICO) سرمایه جذب کند. و تا اوایل سال ۲۰۱۸ پول مجازی خود را به نام گرم (Gram) بر بستر تون عرضه نماید. این شرکت در سند منتشره بیست و سه صفحه ای (با تمرکز بر معرفی شبکه TON) خود برنامه آینده اش را اعلام نمود. [۵]

تلگرام اعلام کرده است قصد دارد برای ارز مجازی خود (Gram) در یک عرضه خصوصی و یک عرضه عمومی سرمایه‌ای ۱.۲ میلیارد دلاری را جذب نماید. [۶] تلگرام در پیش فروش اولیه خود توانست از ۸۱ سرمایه گذار، ۸۵۰ میلیون دلار سرمایه جذب کند. برخی از آن ها سرمایه دارانی مانند دیوید لاکوباشویلی، سرگی سولونین، رومن آبرامویچ و شرکت هایی مانند Sequoia Capital و Benchmark می باشند. [۷]

تلگرام در این مرحله ۸۵۰ میلیون دلار درآمد کسب کرد و با حساب دومین عرضه اولیه، ۱.۷ میلیارد دلار را در ابتدای کار از پول مجازی گرم دریافت کرده است. رقمی که حدود ۵۰۰ میلیون دلار بیش تر از انتظارات اولیه تلگرام برای مرحله ICO بوده و گرم توانسته بیشتر از انتظارات آن ها ظاهر شود. همچنین تاکنون هیچ ارز مجازی نتوانسته در ابتدای انتشار به این حد از سودآوری برسد و گرم بزرگترین عرضه اولیه را میان ارزهای مجازی تجربه کرده است. سند این عرضه به امضای مدیرعامل تلگرام، پاول دورف و تأیید برادرش، نیکولا در سایت رسمی کمیسیون بورس و تبدلات ایالات متحده (SEC) مبنی بر جذب سرمایه برای توسعه بلاک چین TON و پیام‌رسان تلگرام به ثبت رسید. این سهام بهادار با عنوان «توافقتنامه خرید برای ارز دیجیتال» امضا شده بود. [۸] گزارشات منتشر شده نشان می دهند که تلگرام خودش را برای سومین عرضه اولین رمز ارز پایه با سقف ۸۵۰ میلیون دلار نیز آماده می کند تا در نهایت درآمد این کمپانی از ICO گرم به ۲.۵ میلیارد دلار برسد. تلگرام ۲۵ اسفند اعلام کرد که افراد یا کشورهایی که در فهرست تحریم‌های آمریکا، بریتانیا، اتحادیه اروپا و سازمان ملل قرار دارند (از جمله ایرانی ها) را از خریداری و استخراج ارز دیجیتالی رمزنگاری شده اختصاصی خود موسوم به Gram منع و تحریم کرده است. [۹] اما با توجه به بازار هدف تلگرام که تمرکز بر ایران است این بحث جای سوال اساسی دارد.

تلگرام قصد دارد ۴۴ درصد گرم ها را در عرضه اولیه و عرضه عمومی به فروش برساند، ۴ درصد آن را به توسعه دهندگان تلگرام واگذار کند و ۵۲ درصد آن را نزد خود نگه دارد. (در واقع پس از عرضه گرم در دنیا، ایرانی ها خریدار دست چندم آن با قیمت بالاتر خواهند بود).

تفاوت ارز گرم با ارزهای موجود

تلگرام قصد دارد پول های مجازی را به میان مردم کوچه و بازار بکشاند، تلگرام در سند خود اشاره داشته که : تاکنون هیچ‌کدام از ارزهای موجود نتوانسته‌اند حجم بزرگی از بازار را در اختیار گرفته و محبوبیت عمومی را به دست آورند. تلگرام به دنبال معرفی یک رمز ارزی^۵ جدید است که توانایی تأمین نیازهای بسیاری از افراد از جمله بیش از ۱۰۰ میلیون کاربر تلگرام را دارد. در واقع تاکنون هیچ کس استاندارد مشخصی برای رمز ارز مورد استفاده در معاملات روزمره مردم عادی ارائه نداده است. ارزهای دیجیتال فعلی از نقاط ضعف جدی برخوردار هستند. رمز ارزهای فعلی

^۵ cryptocurrency

مانند بیت کوین و اتریوم ظرفیت جایگزینی با کارت های اعتباری مانند VISA یا MasterCard را ندارند. در ساختار فعلی این ارزهای رمزی، محدودیت ۷ تبادل مالی در هر ثانیه برای بیت کوین و ۱۵ تبادل مالی در هر ثانیه برای اتریوم وجود دارد که نتیجه آن سرعت نامناسب و هزینه های بالای تبادلات مالی خواهد بود. همچنین کاربران معمولی که اقدام به استفاده از بیت کوین و تکنولوژی های مشابه کرده اند غالباً برای خرید، استفاده و ارسال سکه های خود دچار سردرگمی می شوند. در ضمن بازارهای کالا و خدماتی که می توان در آن ها از ارزهای رمزی استفاده کرد محدود هستند و بیشتر سرمایه گذاران علاقه دارند از این پول ها استفاده کنند، نه مشتریان. از سوی دیگر ارز گرم قابلیت انجام میلیون ها تراکنش مالی در هر ثانیه و پشتیبانی از میلیون ها کاربر و نرم افزار را خواهد داشت. گرم رابط کاربری جذابی دارد که برای یک کاربر معمولی امکان خرید، ذخیره سازی و انتقال ارز و همچنین استفاده از نرم افزارهای غیرمتمرکز را به سادگی فراهم کند. رمز ارزهای گرم به راحتی در یک کیف پول در نرم افزار تلگرام در دسترس خواهند بود و بدین صورت جامعه بزرگی از اقتصاد کالا و خدمات بر بستر یک پیام رسان ایجاد خواهد شد، چیزی شبیه WeChat اما با خدماتی متنوع تر و جذاب تر. [سند TON صفحه ۳ تا ۵]

تلفیق پیام رسان تلگرام با رمز ارز گرم

تلگرام در بخش دیگری از سند خود به قابلیت های تلفیق یک پیام رسان با رمز ارز (تلگرام و گرم) اشاره می کند :
تجمیع TON (و رمز ارز گرم بر بستر آن) با تلگرام راه مناسبی برای استفاده میلیون ها کاربر از رمز ارزی را فراهم می سازد. پیام رسان تلگرام ویژگی های منحصر به فردی را به پلتفرم TON و گرم اضافه کرده و باعث افزایش ضریب نفوذ تلگرام و سیستم اقتصادی آن خواهد شد.

بات ها می توانند به عنوان مغازه های مجازی عمل کرده و تقاضاها برای ارسال کالای فیزیکی را دریافت کنند و در واقع اقتصاد درون برنامه ای تلگرام با دامنه وسیعی از کالا و خدمات به وسیله سکه های TON و گرم پشتیبانی می شود.
[سند TON صفحه ۱۱ تا ۱۴]

مدیران تلگرام در این سند، راهکارهای همه گیر شدن ارز دیجیتال خود را ارائه کرده اند . هم اکنون افراد مختلفی حتی در ایران از ارزهای مجازی مانند بیت کوین استفاده می کنند گرچه مسئولان بانک مرکزی هشدارهای لازم را در این خصوص ارائه کرده اند و بارها نوسانات شدید این ارزها تجربه شده است ولی این ارزها قدرت تکان دادن اقتصاد ایران را ندارند. اما ارز تلگرام قابلیت عمومی شدن خصوصاً در کشور ایران را داراست و به همین جهت می تواند به راحتی اقتصاد کشور را دچار نواسان کند.

ایرادات رمز ارز دیجیتال گرم

(۱) شفافیت زدایی و افزایش پولشویی

یک چالش اقتصادی مهم در حاکمیت ها، شکل گیری بازار زیرزمینی پول و عدم امکان رصد و مالیات ستانی بر اساس تراکنش های مالی افراد است. برای کشورهای دنیا و ایران بحث مبارزه با پولشویی و شفافیت تراکنش های مالی یکی از اولویت های مهم تحول نظام بانکی است و دولت طی شش سال گذشته تلاش های فراوانی را بر کاهش ریسک پولشویی در ایران متمرکز کرده است. در مورد اخیر یک عملیات پولشویی ۲۵ هزار میلیارد تومانی در مورد مواد مخدر کشف، متوقف و رسانه ای شد. بستر "گرم" به تنهایی چنان ابزاری برای پولشویی کاملاً آزاد فراهم می کند که هر چه

در عرصه مبارزه با پولشویی رشته شده پنبه شود. و حتی بسیاری از کسب و کارهای مالیات گریز تمایل پیدا میکنند که معاملات خود را در این بستر انجام بدهند. مضاف بر این، از آن جهت که تلگرام با رمز نگاری امنی که انجام میدهد، محل مناسبی برای همه اقدامات غیرقانونی در سراسر جهان ایجاد نموده است. در این سیستم انجام معامله در بازارهای غیررسمی و غیرقانونی، مانند موادمخدر، قاقاق و بازارهای زیرزمینی^۶ به راحتی قابل انجام است و معاملات مالی آن قابل پیگیری نبوده و این چالشی مهم برای مدیریت اقتصاد یک کشور خواهد بود. [۱۰]

۲) خروج ارز از کشور

در زمان عرضه گرم، تلگرام می تواند در عرض مدتی کوتاه به روش های مختلف تا ۵۰ میلیارد دلار ارز از کشور خارج کند. در واقع در قبال پول خارج شده هیچ کالایی وارد کشور نشده و فقط مجموعه ای "عدد" در اختیار مردم ایران قرار می گیرد. سپس در عرض چند سال ارزش گرم به شدت رشد کرده و مبادلات مالی مردم ایران بر بستر تلگرام و با واحد گرم انجام خواهد شد. در این صورت زمانی را تصور کنید که برای خرید لبنیات به یک فروشگاه مراجعه می کنید و به جای ریال، از طریق تلگرام به فروشنده گرم می دهید. این کمترین حالت متصور برای این واحد پولی است چنانچه بسیاری از کسب و کارهایی که امروز بر بستر تلگرام فعالیت می کنند به جای ریال، از گرم استفاده خواهند کرد. هم اکنون آمار مختلفی از چند ده هزار تا چند صد هزار نفر از میزان اشتغالزایی ایجاد شده به واسطه تلگرام ارائه می شود، در صورتیکه این شغل ها از ارز مجازی گرم استفاده کنند در واقع بخش زیادی از اقتصاد کشور به این پیام رسان خارجی منتقل می شود.

۳) عدم امکان مدیریت ارزش ارز

در این شبکه، هیچ مسئولیتی قابل پیگیری نیست در نتیجه مردم را دچار مشکلات متعدد خواهد کرد؛ برای مثال اگر سیاست حاکمان این شبکه بر کلاهبرداری یا فروکاستن ارزش این ارزها قرار گیرد، چه اتفاقی برای خریداران آن رخ خواهد داد؟ [۱۰]

میزان ارزش ارزهای مجازی به هیچ عنوان ثابت نداشته و ممکن است در چند سال آینده و به خاطر برخی اتفاقات (مثلا رشد یک پیام رسان دیگر با قابلیت های بیشتر و عرضه ارز دیجیتال جذاب) ارزش گرم به یکباره سقوط کند، در این صورت به زندگی بخش عمده ای از مردم کشور آسیب جدی وارد می شود. (چنانچه ارزش بیت کوین در چند ماه اخیر به یک باره به نصف رسید. [۴])

تجمع مقابل صرافی Mt Gox در سال ۲۰۱۴ به دلیل کلاهبرداری و کاهش شدید ارزش بیت کوین [۱۱]

یا وب تاریک به شبکه‌ای گفته می‌شود که در دسترس عموم نبوده و بیشتر برای مقاصد غیرقانونی مانند خرید و فروش زنان و دختران، Dark Web^۶ اسلحه و مواد مخدر مورد استفاده قرار می‌گیرد

۴) مردم ضامن ضررهای احتمالی در گرم

علاوه بر مشکلاتی که ارزشهای دیجیتال به طور کلی دارند، ارزش دیجیتال تلگرام به طور خاص می تواند تهدیداتی را برای سیستم اقتصادی کشور ایجاد کند. گرم اولین ارزش دیجیتال است که بر بستری خاص عرضه می شود. برخلاف بیت کوین و اتریوم و... این بار گرم بر بستر یک شبکه پیام رسان عرضه شده و به همین دلیل می تواند بسیاری از تبادلات مالی را تحت تاثیر خود قرار دهد و میزان تاثیر گذاری بالایی بر اقتصاد کشوری مانند ایران داشته باشد که اثربخشی آن بیش از سایر ارزشهای موجود است..

طبق آمار سایت الکسا بیش از نیمی از بازدید کنندگان تلگرام ایرانی هستند. طبق برخی از آمارها حدود ۴۰ میلیون ایرانی کاربر این پیام رسان هستند و ایران تنها کشوری است که پیام رسان غالب در آن تلگرام است. این در حالی است که تلگرام تا کنون حاضر نشده است برای حضور رسمی در ایران و یا همکاری با شرکت های خصوصی ایرانی قدمی بردارد.

در عین حال بسیاری از ارزشهای دیجیتال از جمله گرم هیچگونه پشتوانه ای ندارند. این ارزشها مانند شرکت های بورسی نیستند که درآمد داشته باشند و املاک، کارخانه، مواد اولیه و چنین پشتوانه هایی در اختیار داشته باشند. ارزشهای دیجیتال چیزی جز یک رشته کد نیستند و هیچ دولتی نیز پشتیبان آنها نیست. این ویژگی در بورس و بازارهای سهام نیز وجود دارد اما در بازار ارزشهای دیجیتال این ویژگی به شدت برجسته ای است.

نکته بسیار مهم در مدیریت ارزشهای مجازی توسط دولت ها آن است که اگر به طور مثال در سیستم بانکی و صندوق های مورد تایید دولت مشکلاتی رخ دهد، بانک مرکزی پاسخگوست. همچنین هر ارزش در دنیای کنونی وابسته به ناشر آن است و در نتیجه توسط حکومت های موجود حمایت می شود، اما در خصوص ارزی که پشتوانه آن معلوم نیست، چه کسی پاسخگوست؟

۵) تلاطم افسارگسیخته در بازار

هیچ قانون، تئوری اقتصادی، الگو یا روندی وجود ندارد که با آن بتوانیم به شکلی کارآمد، بازار ارزشهای دیجیتال را پیش بینی کنیم. این ارزشها فقط براساس عرضه و تقاضا بالا و پایین می روند و کنترلی بر آنها نیست.

در این میان، نهادی وجود ندارد که رشد و افت این ارزشها را کنترل کند و فاکتورهایی بنیادی بسیار کمی وجود دارد که بتوان براساس آن، قیمت یک ارزش دیجیتال را پیش بینی کرد. بنابراین همانطور که قیمت آنها رشد می کند، هر لحظه نیز ممکن است قیمت آنها به شدت افت کند. ارزشهای دیجیتال اساسا تقاضا محور هستند و با ایجاد شبحی از یک تقاضا ولو اندک قیمتشان صعود می کند. حال وقتی یک شبکه اجتماعی رأسا اقدام به نشر ارزش دیجیتال می کند دهها راه مختلف برای ایجاد تقاضا بر بستر آن دارد از فروش بعضی امکانات فنی بگیریید تا سرویس های پرداخت " گرم" پایه.

۶) ایجاد اختلال در مدیریت بازار ارز

به طور کلی، اشکال اساسی در استفاده از ارزشهای دیجیتال اینجاست که منجر به دور زدن حاکمیت های ملی شده و قدرت اقتصادی سیاسی کشور — با محوریت ابزار مبادله (پول) — از حاکمیت سلب کرده و در اختیار حاکمان کمپانی های فراملی این فناوری قرار خواهد گرفت. [۱۰]

همچنین ارز خانگی که ممکن است در مبادی خروج از کشور به صورت فیزیکی خارج شود و یا در صرافی ها مبادله شود، توسط بانک مرکزی قابل مدیریت است، هرچند این مدیریت با تاخیر و یا اندک باشد؛ اما در خصوص ارز مجازی این کنترل از دست دولت خارج شده و اثراتی سوء دارد.

۷) به حاشیه رانده شدن بانک مرکزی در بخشی از سیاست های پولی

یکی از علل مهم در مدیریت ارزی، توان مدیریت شاخص های وابسته به پول است. به طور مثال در دنیای امروز که معادلات پولی از جمله خلق پول و میزان تورم ناشی از کم یا زیاد بودن حجم پول و همچنین سیاست های پولی و مالی و سایر شاخص های مرتبط در این حوزه بر عهده بانک مرکزی است، توسعه ارزهای مجازی می تواند به این مهم ضربه بزند. در این صورت بانک مرکزی که محور موضوعات پولی و مالی کشور است در برخی موارد به حاشیه رانده می شود. به این ترتیب، تأثیرگذاری بر ابزارهای پولی و بخش عمده نوسانات بازار پول، که از اساسی ترین ابزارهای اقتصادی حاکمیت به شمار می روند، به سیاست های این کمپانی ها بستگی خواهد داشت و هم اکنون که کشور ما با مشکلات متعدد در مدیریت ارزی مواجه است، ارز گرم، مدیریت ارزی را با مشکلات بیشتری مواجه خواهد کرد.

۸) ایجاد تهدیدهای اقتصادی تعمدی

تلگرام در موارد متعددی (مانند فعالیت داعش بر بستر آن در جریان حمله به مجلس شورای اسلامی در تیرماه ۹۶ یا عدم برخورد با کانال های مروج خشونت در جریان اغتشاشات سال ۹۶) نشان داده است هیچ ارزشی برای منافع کشوری که بیشترین منفعت را از آن می برد قائل نیست. در این صورت اگر بخشی از اقتصاد کشور به این پیام رسان منتقل شود، از این پس مسئولان و مردم مجبور خواهند بود در هر شرایطی با تلگرام همکاری کنند. در حالی که شرکت های نرم افزاری برای حضور در کشورهای مختلف قوانین و شرایط آن کشورها را رعایت کرده و با بخش های دولتی و خصوصی آن همکاری می کنند. نکته دیگر آن است که امروزه تولید دلار اگرچه در اختیار آمریکاست اما مجالس آن کشور و قدرت سیاسی دولت های ذخیره کننده دلار، مانع از عرضه بیش از حد دلار می گردد و حال آنکه این مهم در مورد گرم به هیچ عنوان صادق نیست. در نتیجه مشکلاتی که امروز کشور به واسطه وابستگی به دلار دارد، می تواند با وابستگی به گرم چند برابر شود و هر گونه تغییر قیمت ارز گرم بخش های مهمی از اقتصاد کشور را دچار نوسانات شدیدی خواهد کرد.

۹) حذف تدریجی بخش خصوصی و واسط های اقتصادی

پیام رسان تلگرام در سند خود به این نکته اشاره کرده که قصد دارد از برخی فعالیت های جاری در تلگرام درآمدزایی داشته باشد. در واقع تلگرام با افزایش ارزش گرم به صورت غیرمستقیم و نیز به وسیله دریافت کمیسیون و درآمدزایی از برخی فعالیت ها به صورت مستقیم درآمد زیادی را از آن خود می کند. [سند TON صفحه ۱۴]

در این حالت تلگرام نقش واسطه میان فروشنده و خریدار را بازی کرده و باعث می شود به سرعت برخی شغل های مربوط به این حوزه در زمینه فعالیت های آژانسی در بخش حمل و نقل، مسکن، بیمه، فروش اجناس و... در کشور از بین برود و تلگرام (به عنوان یک شرکت خارجی) جای آن ها را پر کند. این امر می توان در مدت زمان کوتاهی به از بین رفتن چند صد هزار شغل فقط در بخش آژانسی کشور منجر شود.

ساختار بلاک چین، تبادلات مالی و نیز قراردادهای هوشمند جدیدی را پایه گذاری کرده که تبادلات بزرگ در دنیا را مدیریت می کنند. تلگرام نیز در این سند اشاره کرده که اعتبارسنج هایش از تراکنش ها و قراردادهای هوشمند منعقد شده درآمد خواهند داشت. گرچه این بار تلگرام تبادلات کوچک را نیز پوشش می دهد. در واقع با شیوع قراردادهای هوشمند تلگرام، شغل های مربوط به بخش آژانسی کشور حذف شده و افراد در بخش های مختلف بدون واسطه با هم تبادلات مالی انجام می دهند و از این میان افراد و شرکت های خارجی به عنوان اعتبارسنج تلگرام جایزین واسطه های ایرانی این تبادلات و قراردادهای می شوند و سود حاصل از آن را به جیب می زنند.

۱۰) کارکرد حواله ای بجای تبادل واقعی

یکی از آسیب های توسعه ارزشهای مجازی مانند گرم، خروج سرمایه نه برای واردات بلکه برای خرید کالای سرمایه ای در خارج است. این موضوع باعث خروج ارز بدون ایجاد ما به ازا می گردد. در حالت عادی با خروج ارز از کشور، پیش تر وارداتی صورت گرفته بود اما در این حالت تنها خروج بدون هیچ ما به ازای قابل لمس و دارای اثر واقع می شود.

شیوه مواجهه

تحول تلگرام از یک پیام رسان به پلتفرم اقتصادی با سازوکارهای دیجیتالی خود می تواند برای کشور خطرآفرین باشد اما در صورتی که این اتفاق در پیام رسان های داخلی رخ دهد (اتصال پیام رسان به یک سیستم پولی) می تواند باعث رونق کسب و کارها در کشور باشد و این مسئله فی نفسه می تواند فواید زیادی داشته باشد.

چنانچه امروز پیام رسان وی چت، در چین، به عنوان بومی و غالب شناخته شده و با اتصال به خدمات بانکی این کشور و نیز ارائه سرویس به کسب و کارها و فروشگاه ها انواع خدمات اقتصادی را به مردم ارائه می کند. از سوی برخی از پیام رسان های ایرانی مانند پیام رسان "بله" نیز اخیراً به ارائه خدمات پولی به کاربران پرداخته اند که می تواند مورد استفاده کسب و کارها قرار بگیرد.

علاوه بر ایجاد پیام رسان های بومی با قابلیت اتصال به سیستم بانکی و خدمات پولی و مالی، می توان برای ساماندهی ارزشهای دیجیتال خارجی و نیز ایجاد ارزهای مجازی بومی برنامه ریزی کرد.

از اینرو بسیاری از کشورها از ابتدا به فکر ساماندهی این ارزها افتادند که البته از پشتوانه های محکمی نیز برخوردار هستند، به عنوان مثال در سال های ابتدایی طراحی بیت کوین، کنگره و سنای آمریکا در جلسات استماع در جریان چپستی بیت کوین قرار گرفتند. در این راستا شبکه جرایم مالی وزارت خزانه داری ایالات متحده آمریکا و وزارت دادگستری این کشور، بیانیه هایی رسمی در ارتباط با مقررات گذاری ارزشهای مجازی همچون بیت کوین منتشر کردند. شبکه جرایم مالی آمریکا به عنوان اولین اولویت، ابتدا در سال ۲۰۱۱ به مقررات گذاری کار مبادله بیت کوین اقدام کرد. چین نیز سیاست گذاری در این زمینه را از سال ۲۰۰۷ آغاز کرد و از سال ۲۰۰۹ با مقررات گذاری و محدودسازی استفاده از ارزشهای مجازی در فضاهای مجازی پیش از دیگر کشورهای جهان به مقررات گذاری ارزشهای مجازی اقدام کرده بود. تا کنون چند کشور معدود استفاده از بیت کوین را رسماً پذیرفته اند. برخی از کشورهای هم اقدام به راه اندازی ارزشهای دیجیتال خود کرده اند.

ونزوئلا، چین، سوئد، مالزی، روسیه و .. از جمله این کشورها هستند. ونزوئلا اوایل سال جاری میلادی نخستین ارز دیجیتال ملی مبتنی بر منابع طبیعی به نام (Petro) را رونمایی کرد. طبق آمار رسمی منتشر شده در پیش فروش

اولیه خود در بیش از ۱۸۶,۰۰۰ فقره گواهی خرید، بیش از ۵ میلیارد دلار سرمایه جذب کرده است. فروش پترو با وجود تحریمهای شدید بین‌المللی باعث رونق در ذخایر پولی این کشور شده است. پترو ارز دیجیتال مبتنی بر نفت که با هدف مقابله با تحریمهای اقتصادی ایالات متحده بر این کشور آمریکای جنوبی طراحی شده و بنابر اعلام وزارت امور خارجه ونزوئلا استفاده از پترو برای معاملات بین‌المللی در دستور کار کمیسیون تجاری ونزوئلا- روسیه (که چند روز قبل برگزار شد)، قرار گرفته است. [۱۲] گرچه بعد از آن، دونالد ترامپ با صدور فرمانی هرگونه معامله ارز دیجیتال «پترو» ونزوئلا را برای آمریکا و هم پیمانانش ممنوع اعلام کرد و آن را به فهرست تحریم های ونزوئلا افزود. [۱۳]

نیکلاس مادورو، رئیس جمهور ونزوئلا در حال ارائه گزارش وضعیت ارز دیجیتال پترو

چند وقتی است تلاش برای ایجاد ارز دیجیتال ملی در ایران نیز آغاز شده است. چندی پیش وزیر ارتباطات در پست اینستاگرامی خود از طراحی یک ارز دیجیتال ملی خبر داد. وی در این مطلب نوشت: «دنیا در حال تحول است و یکی از این تحولات، «ارزهای دیجیتال» هستند. رویکرد انفعالی در خصوص فن‌آوری و انتظار دستگاهها از یکدیگر طبیعتاً باعث عقب‌ماندگی و در نهایت انفعال حاکمیت خواهد شد. بر این اساس و با استفاده از ظرفیتهای موجود ارتباطات و فن‌آوری اطلاعات در عرصه بانکداری و نظام مالی کشور و نیز ظرفیت بالای جوانان کشور، در جلسه‌ای که با هیئت مدیره پست بانک ایران داشتیم، مقرر شد این بانک با اعلام فراخوان و شناسایی نخبگان کشور در این عرصه، اولین ارز دیجیتال طراحی شده در کشور را به صورت آزمایشگاهی پیاده سازی و این مدل را برای بررسی و تایید به نظام بانکی کشور عرضه نماید. از همه عزیزانی که در این حوزه تخصص دارند دعوت می‌کنم در فراخوان پست بانک حضور فعالانه داشته باشند.» [۱۴]

جمع بندی

استقبال از فناوری های نوظهور مانند بلاک چین و تبعات آن مانند پول مجازی و قرارداد مجازی می تواند به اقتصاد کشور کمک کند اما به شرطی که به صورت صحیح مدیریت شود. در صورت شیوع سرویس تون و ارز خارجی گرم در کشور، علاوه بر کاهش شفافیت و خروج ارز از کشور، باعث می شود شغل های واسط به تدریج حذف شده و واسطه های جدیدی (همان اعتبارسنج ها) در تلگرام جایگزین آن می شوند که سیستم ها، افراد و شرکت هایی در خارج از کشور خواهند بود.

در مجموع، شرایط مذکور آینده ای را پیش روی کشور قرار می دهد و بخش های اقتصادی کشور را با معضلات اساسی مواجه خواهد کرد که لزوم برخورد جدی با این پیام رسان را دو چندان می کند. چنانچه پیشتر تهدیدات فرهنگی و اجتماعی آن بر همگان روشن شده بود و البته به دلیل مظلومیت مسئله فرهنگ، با آن مقابله نشده بود، اما این بار این پیام رسان در نقش یک پلتفرم اقتصادی ظاهر شده که به سرعت می تواند زیرساخت های کشور را از بین ببرد و می بایست از فعالیت آن ممانعت به عمل آورده شود.

اخیرا دبیرشورای عالی فضای مجازی در رابطه با تهدیدات اقتصادی تلگرام با اشاره به سند منتشره از سوی تلگرام اعلام کرد که تلگرام قصد دارد سکوی پیام رسان را تبدیل به سکوی اقتصادی کند. ابوالحسن فیروزآبادی در این رابطه گفت: برای این کارکرد تلگرام ملاحظات خاصی وجود دارد چرا که بناست از تکنولوژی بلاک چین بلادرنگ استفاده کنند یعنی بدون هیچ تأخیری و چیزی شبیه شبکه شتاب پول دیجیتال آنها یعنی گرم جابه جا می شود. علاوه بر آن برای تمام معاملات هم حق کمیسیون دریافت می کنند. دبیر شورای عالی فضای مجازی ادامه داد: با این شرایط تلگرام می خواهد در کشور ما تبدیل به شرکت بیمه، آژانس املاک و ... شود و معاملات را بین دو طرف مستقل از اینکه قانونی یا غیرقانونی است و یا استانداردهای لازم را دارد کاملاً مستقل از هرگونه نظارتی دنبال کند.

وی افزود: ما این را جسارتی به فضای اقتصادی کشور می دانیم و این نگرانی را ایجاد کرده که یکباره با معضلاتی همچون تضعیف پول ملی و خلق پولی که ناشی از تولید کالا و صادرات نیست مواجه شویم، پولی که در شبکه جابه جا می شود و هر چه در آن خرج می شود معادل آن دارایی از کشور خارج می شود. ه اعتقاد وی، تلگرام در حال تبدیل شدن به شرکت هرمی مجازی است با این تفاوت که شرکت های هرمی با چندصد هزار نفر فعالیت غیرقانونی خود را ادامه می دادند اما در تلگرام چندین میلیون نفر فعال هستند و اگر هشدارهای لازم را ندهیم و با مدیران آن ارتباط نگیریم می تواند ضررهای زیادی به بار بیاورد.

وی همچنین با اشاره به اینکه تکنولوژی ها عمر محدودی دارند و تکنولوژی پردازش پیشرفته در حال جایگزینی تکنولوژی های جدید است، گفت: پیش بینی می کنیم که این پول ها عمر ۱۰ ساله دارند و در این مدت چیزی حدود ۵۰ میلیارد دلار از کشور خارج می شود اما اگر ظرف یک شب ارزش این پول ها از بین برود، مردم معترض خواهند شد که چرا نظارتی بر آن وجود نداشت. دبیر شورای عالی فضای مجازی همچنین تأکید کرد: اگر اجازه دهیم تلگرام به این نحو وارد فضای اقتصادی کشور شود، ده ها شغل که به شکل آژانس در کشور فعالیت می کنند و میلیون ها نفر در آن شاغل هستند از بین خواهد رفت به همین دلیل در شورا به این نتیجه رسیدیم که باید پیام رسان بومی داشته باشیم تا سکویی چند منظوره و اقتصادی باشد.

فیروزآبادی همچنین گفت: فضای مجازی فضایی افقی است که مردم بازیگران آن هستند و متناسب با درک سیاسی، اقتصادی و اجتماعی خود در آن به تولید محتوا می‌پردازند، چنین رویکردی از تلگرام ملتها را به کارگران آن تبدیل می‌کند و به نوعی نظام برده‌داری ایجاد می‌شود؛ به همین دلیل تلگرام را به راهزن تعبیر کرده‌ام. وی با طرح این سؤال که تلگرام بگوید سهامدارانش چه کسانی هستند، افزود: تلگرام ۲ میلیارد دلار به روش آیکو از سرمایه‌داران آمریکا جمع کرده است چرا در حالی که در ایران بیشترین کاربر را دارد و از انحصار برخوردار است اما از سرمایه‌داران بخش خصوصی ایران دعوت نکرده است در حالی که چنین پولی عمده‌اش مربوط به کشور ما می‌شود.

وی با اشاره به اینکه هر فعالیت اقتصادی شرکت خارجی در کشور ما مشمول قوانین و گمرک می‌شود تا لطمه به بازار پولی، صنعتی و کار ما نزند، افزود: طبیعی است که درباره پیام‌رسانی که بخواهد فعالیت اقتصادی داشته باشد و سرعت جابه‌جایی پول در آن بالاست و شبیه شبکه شتاب باشد و در ساختار روابط خریدار و فروشنده ورود کند باید مقرراتی اعمال شود.

وی افزود: هر چند پیام‌رسان تلگرام باعث توسعه استفاده از فضای مجازی شده و برخی کسب و کارها هم در آن شکل گرفته‌اند، اما چون هیچ وقت حاضر نشد با بخش خصوصی ما کار کند و علیرغم ادعایش دشمنی با بخش خصوصی ما دارد و در حالی که می‌توانست کسب و کار پررونقی را با هماهنگی بخش خصوصی ما راه‌اندازی کند اما ترجیح داده که بیرون مرزهای ما باشد و پول مجازی خود را تبلیغ کند نمی‌شود که نسبت به آن بی‌تفاوت بود.

وی افزود: در سند چند صفحه‌ای که تلگرام منتشر کرد یکی از بندهایش بر عهده گرفتن کل تبلیغات هدفدار کشور است که رقمی حدود ۷ هزار میلیارد تومان در بازار ایران برآورد شده که می‌خواهد بدون مشارکت بخش خصوصی آن را به دست بیاورد. همان مدلی که گوگل امروز در ایران پیاده کرده و بررسی‌ها نشان می‌دهد روزی یک میلیارد تومان از شرکت‌های ایرانی تبلیغ می‌گیرد که در سال ۴۰۰ میلیارد تومان می‌شود و با توجه به فراگیری تلگرام عددی که گفته شد دور از دسترس نیست. دبیر شورای عالی فضای مجازی با اشاره به بررسی موضوع تلگرام در شورای عالی فضای مجازی، یادآور شد: هر چند از قبل درباره بحث پیام‌رسانی و کارکردهای دیگر آن نیز ملاحظاتی وجود داشته اما بیشتر بحث اقتصادی مطرح است. [۱۵]

- [۱] Available: <http://rc.majlis.ir/fa/report/show/.۱۰۱۴۱۰۸> "مرکز پژوهش های مجلس شورای اسلامی, ."
- [۲] "Bitcoin Rallies above ۷,۰۰۰\$for the First Time .",Available: <https://m.za.investing.com/news/cryptocurrency-news/bitcoin-rallies-above-۷۰۰۰-for-the-first-time-.۶۴۱۴۴۱>
- [۳] "Bitcoin is a 'Project of US Intelligence,' Kaspersky Lab Co-Founder Claims .",Available: [https://sputniknews.com/business/۲۰۱۸۰۱۱۹۱۰۶۰۸۸۱۶۰۵-kasperskaya-bitcoin-us-intelligence./](https://sputniknews.com/business/۲۰۱۸۰۱۱۹۱۰۶۰۸۸۱۶۰۵-kasperskaya-bitcoin-us-intelligence/)
- [۴] "bitcoin charts .",Available: <https://.com/chart/price>.
- [۵] "Telegram ICO WHITEPAPER .",Available: [https://icodrops.com/telegram-ico-ton./](https://icodrops.com/telegram-ico-ton/)
- [۶] "Telegram ICO (TON); Roadmap and Gram Token Price Leaked .",Available: <https://cryptovest.com/news/exclusive-telegram-ico-ton-roadmap-and-gram-token-price-leaked./>
- [۷] "Telegram Raises ۸۵۰ \$at Pre-ICO .",Available: <https://medium.com/cryptics/telegram-raises-۸۵۰-at-pre-ico-e۲۲۵۹be۷۴۹c.۱>
- [۸] N. o. E. O. o. Securities ..Available: https://www.sec.gov/Archives/edgar/data/۰۰۰۰۹۵۰۱۷۲۱۸۰۰۰۳۰/۱۷۲۹۶۵۰/xslFormDX۰۱/pri mary_doc.xml.
- [۹] "Telegram Forbids People, Nations Under Sanction From Buying Gram Cryptocurrency .", Available: [https://sputniknews.com/business/۲۰۱۸۰۳۱۶۱۰۶۲۵۸۳۶۴۲-telegram-sanctions-icos./](https://sputniknews.com/business/۲۰۱۸۰۳۱۶۱۰۶۲۵۸۳۶۴۲-telegram-sanctions-icos/)
- [۱۰] Available: <http://boursepress.ir/news/.۷۳۴۸۴> "مزمه کلاهبرداری در تلگرام و لزوم ورود مسئولین, ."
- [۱۱] "Police Shutdown Bitcoin Exchange Protest in Japan .",Available: <https://coinreport.net/mtgox-bitcoin-exchange-protest./>
- [۱۲] "Russia Secretly Helped Venezuela Launch a Cryptocurrency to Evade U.S. Sanctions .", Available: [http://time.com/۵۲۰۶۸۳۵/exclusive-russia-petro-venezuela-cryptocurrency./](http://time.com/۵۲۰۶۸۳۵/exclusive-russia-petro-venezuela-cryptocurrency/)
- [۱۳] "Trump bans US use of Venezuelan cryptocurrencies .",Available: <https://www.theguardian.com/us-news/۲۰۱۸/mar/۱۹/trump-venezuela-petro-cryptocurrency-ban-order>.
- [۱۴] Available: https://www.instagram.com/p/BfdDIKOASOZ/?utm_source=ig_embed "ارز دیجیتال ملی, ."
- [۱۵] Available: <http://www.farsnews.com/newstext.php?nn=.۱۳۹۷۰۱۱۴۰۰۰۷۴۴> "فیروزآبادی: تلگرام مثل شرکت هرمی در حال بلعیدن اقتصاد کشور است, ."

